

Tiedekunta/Osasto — Fakultet/Sektion		Laitos — Institution	
Matemaattis-luonnontieteell.		Eläintieteen	
Tekijä — Författare			
Paavo Inkinen			
Työn nimi — Arbets titel			
Helsingin Keskuspuiston lintuyhteisö, alhaisen lajimäärän ongelma			
Oppiaine — Läroämne			
Morfologis-ekologinen eläintiede			
Työn laji — Arbets art		Aika — Datum	Sivumäärä — Sidoantal
Pro gradu		Elokuu 1989	116
Tiivistelmä — Referat			

Tutkin Helsingin Keskuspuiston lintuyhteisöä 1983-85 linjalaskentamenetelmän avulla. Keskuspuisto on Helsingin kaupungin keskellä sijaitseva yhtenäinen metsäalue, jolla on tärkeä merkitys pääkaupunkilaisten virkistysalueena. Havaitsin linjalaskennoissa 71 mahdollisesti pesivää lintulajia. Linnuston tiheys oli tavanomainen hemiboreaaliselle lintumaantieteelliselle vyöhykkeelle, arviolta 600 paria/km². Vertasin kolmea tutkimusyhteisöä (Keskuspuiston pohjoisosa = Haltiala, Keskuspuiston eteläosa = Eteläosa ja Kirkkonummen Porkkalaniemi = Porkkala) mm. yhteisöindeksien ja rarefaktion avulla. Havaitsin, että Keskuspuistossa on vähemmän lintulajeja kuin Porkkალassa. Pyrin vähentämään tutkimusalueiden elinympäristöjen eroavuuksista johtuvia linnustoeroja tarkastelemalla vain niitä lajeja, joille oli sopivia pesimäympäristöjä kaikilla tutkimusalueilla (poistin pelto-, kosteikko- ja kaupunkilintulajit aineistoista ja laskin rarefaktion uudelleen). Eteläosan alhainen lajimäärä Haltialaan verrattuna johtui siitä, että Eteläosasta puuttuivat peltolinnut (siellä on vain muutama pieni pelto). Porkkalan ja Keskuspuiston lajimääräero sen sijaan säilyi merkitsevänä, vaikka pyrin vähentämään tutkimusalueiden erilaisuudesta johtuvia linnustoeroja rarefaktiossa.

Keskuspuiston alhainen lajimäärä Porkkalan verrattuna johtuu todennäköisesti siitä, että pinta-alaltaan pienemmässä Keskuspuistossa ei ole niin runsaasti erilaisia elinympäristöjä eri lintulajien pesimäympäristöiksi kuin laajemmalla Porkkalan alueella. Toisaalta Keskuspuistosta puuttui useita laajaa ja rauhallista pesimäpiiriä vaativia lajeja (mm. metsäkana- ja petolintulajeja). Myös luonnonkoloissa pesivien lajien (esim. hömö- ja töyhtötiainen) tiheys oli Keskuspuistossa hyvin alhainen. Keskuspuiston saarekemaisuutta en pidä todennäköisenä selityksenä havaittuun alhaiseen lajimäärään.

Havaitsemiani eroja lintulajien tiheyksissä pyrin selittämään kasvillisuuskuvausten avulla. Kolmen metsäkasvillisuuskerroksen (puu-, pensas- ja kenttäkerros) runsaus selittää useita yleisimpien lintulajien tiheyksissä havaitsemiani eroja.

Lopuksi pohdin Keskuspuiston suojelua. Esitän suojelun perustaksi toimenpideohjeita.

Avainsanat — Nyckelord

Keskuspuisto, lintuyhteisö, lajimäärä

Säilytyspaikka — Förvaringställe

Eläintieteen laitoksen kirjasto

Muuta tietoja — Övriga uppgifter